

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 8. Solvitur objectio petita ex facto duorum Pontificum Victoris & Stephani.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83614)

R. 1. neg. conseq. Potest enim sufficienter investigari omnium particularium Ecclesiarum traditio per Concilia particularia, ut factum legimus tempore & iussu Victoris Papæ in controversia de die quo celebrandum esset festum Paschatis.

R. 2. Ad investigandam traditionem universalis Ecclesiæ, necesse non esse ut consulantur omnes particulares Ecclesiæ. Cum enim divinas traditiones omnes puras & integras hæcenus conservaverit, & usque ad finem mundi conservatura sit Ecclesia particularis Romana, ut suis locis demonstratum est, traditio Ecclesiæ particularis Romanæ non potest non esse traditio Ecclesiæ universalis, adeoque hoc ipso quod constet de traditione particularis Ecclesiæ Romanæ, constat etiam de traditione universalis Ecclesiæ.

Semper igitur sufficit, si particularis Ecclesiæ Romanæ traditio investigetur, ad quod necesse non est alias Ecclesias consuli: cum enim particularis Ecclesia Romana sit mater & magistra omnium aliarum particularium Ecclesiarum, non illa ab his, sed hæ ab illa discere debent veras traditiones. Item cum Ecclesia particularis Romana sit unitatis centrum, ad quod omnem aliam Ecclesiam convenire oportet, recipiendo Scripturas & traditiones, quas recipit, non aliæ Ecclesiæ particulares particularis Ecclesiæ Romanæ, sed particularis Ecclesia Romana aliarum particularium Ecclesiarum regula esse debet in veris Scripturis & traditionibus, à falsis & adulterinis discernendis.

At inquit, Si Romano Pontifici cum particulari sua Synodo de aliqua fidei controversia iudicium ferenti non consentirent ceteri Episcopi, sed contra iudicium ejus, sive in Conciliis particularibus, sive extra particularia Concilia reclamarent, finalis circa controversiam illam sententia haberi non posset sine generali Synodo. Atqui suppositio facta possibilis est. Ergo, &c. R. neg. min. Non enim major pars Episcoporum magis supponi potest Pontifici in particulari suo Concilio aliquam fidei controversiam iudicanti dissentire extra Concilium generale, quam supponi potest ei in materia fidei dissentire in Concilio generali: possibilis enim suppositionis secundæ manifestè sequitur ex possibilitate primæ. Atqui supponi non potest pluralitas Episcoporum in Concilio generali dissentire à Pontifice in materia fidei, Ergo, &c.

Prob. subf. Nam hac suppositione facta, vel controversia finitur per iudicium Pontificis, & minoris partis Episcoporum ei adhaerentium, vel finitur per iudicium pluralitatis Episcoporum contradicentium Pontifici, vel possibilis est casus, in quo aliqua fidei controversia finiri non potest etiam in Concilio generali. Primum velut falsum respuunt ii, contra quos disputamus. Secundum tolerabiliter dici non potest. Et verò in pluralitate Episcoporum, nisi cum capite suo sententia conjuncti sint, sive extra Concilium generale, sive in Concilio generali residere non posse supremam & infallibilem auctoritatem, qualis ad finiendas fidei controversias requiritur, satis probat sensus universalis Ecclesiæ. Ergo tertium dicendum, quod tamen falsum est, & manifestè repugnat Christo dicenti: *Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus*, ad servandum scilicet depositum fidei, adeoque ad finiendas quaslibet fidei controversias: hoc enim ad depositi fidei conservationem absolute necessarium est. Ergo, &c.

Addo timendum non esse, ne unquam in posterum contingat pluritatem Episcoporum, sive in Concilio generali, sive extra Concilium generale, Pontifici in sua particulari Synodo de aliqua fidei controversia iudicium ferenti contradicere; cum id hæcenus per tot sæcula nunquam contigerit; sed e contra Synodi generales integram sententiam à Pontifice latam ambabus ulnis amplexæ sint, ut patet ex tertia, quarta, sexta, & septima Synodo; & quamvis Romani Pontifices de innumeris penè fidei controversiis sententiam tulerint extra Concilium generale,

ne semel quidem Episcoporum pluralitas Romano Pontifici resisterit, sed e contra vel expresse vel saltem tacito consensu semper adhæserit.

ARTICULUS VIII.

Solvitur obiectio petita ex facto duorum Pontificum Victoris & Stephani.

Obi. 1. Victori Papæ, Asianorum Episcoporum de celebratione Paschæ sententiam in Romana Synodo proferenti, resistere plerique Ecclesiæ Episcopi. R. hoc esse falsum: imò verò e contra cum Victor in sua particulari Synodo Blastum hæresiarcham, judaismum suscitare molientem, damnasset, & festum Paschæ die dominica lunam martii decimam-quartam proximè subsequente celebrandum esse definivisset, omnes orbis christiani Episcopi in conciliis particularibus, quæ loco generalis, quod tunc temporis fieri non poterat, diversis in locis celebrata fuerunt, iudicium Pontificis comprobarunt, exceptis Asianis, & aliquibus finitimis provinciis, quæ cum Asianis, non tamen improbata eorum, qui Paschæ festum die dominica celebrandum dicerent, sententia, antiquam Ecclesiarum suarum in celebrando Paschate luna decima-quarta consuetudinem sibi retinendam iudicant.

Probantur hæc omnia ex Eusebio sic loquente lib. 5. hist. Eccl. cap. 23. *Questio non minima exoritur (de die quo Pascha celebrandum est) ob quam causam conventus Episcoporum & Concilia per singulas quasque provincias convocantur: prorogatisque ad se invicem epistolis, de singulis quibusque locis unum omnes Ecclesiasticum dogma confirmant: ne liceat aliquando nisi in die dominica... Dominicum Pasche celebrare mysterium... Extat denique usque in hodiernum diem Concilii apud Casaream Palestine habiti decretum... habetur & in urbis Romæ Concilio (in causa Blastii celebrato) similiter decretum, cui presuisse Victor Episcopus indicatur, & Ponti provincia Palmeas. Gallorum quoque sacerdotalis conventus extat, Irenæum presulem scribens: Achaje verò Barchylum Corinthiorum Ecclesiæ Episcopum. Qui omnes diversis e locis unam eandemque iudicii sui sententiam protulere. Sed Episcopi regionis Asia servandam magis à veteribus sibi traditam consuetudinem confirmant.* Vide etiam cap. 25.

Porro Victor accepto per Polycratis Asiæ primatis epistolam Asianorum decreto, acerbis ad eos litteras dedit, quibus privabat eos episcopali sua communione, simulque eis minabatur, ni consuetudinem suam desererent, totalem abscissionem, à qua tamen videretur fuisse deteritus litteris aliorum Episcoporum, præsertim Gallorum, qui licet ei consentirent, de die celebrandi Paschatis, graviter tamen ferebant, quod ab unitate corporis veller abscindere tot & tantas Ecclesias Dei, eò quod à reliquis dissentirent de re ad solam, ut putabant, disciplinam pertinentem.

Obi. 2. Stephano Pontifici baptismum ab hæreticis debita forma collatum, non esse iterandum definienti, resistit pluralitas Episcoporum. Et 1. quidem, quod hoc definierit, patet ex ejus ad Cyprianum rescripto, in quo sic loquitur: *Si quis ergo à quacunque hæresi venerit ad nos, nihil innovetur nisi quod traditum est, ut manus illi imponatur ad penitentiam.* 2. Quod ei resisterit pluralitas Episcoporum, probatum ex numero Episcoporum, qui cum Cypriano in Africa, & Episcoporum, qui cum Firmiliano & Heleno in Oriente baptizatos à quibuscumque hæreticis, esse rebaptizandos, contra Stephanum decretum pronuntiarunt in particularibus suis conciliis.

R. 1. Gratis dici, quod Stephanus exortam de baptismo ab hæreticis collato controversiam definierit: non enim satis apparet, rescriptum Stephani ad Cyprianum fuisse synodicum, seu Stephanum particula-

rem

rem aliquam Synodum convocasse, & ex ea ad Cyprianum rescripsisse. Pontifices autem nullam ejusmodi controversiam definierunt unquam, aut etiam definire potuerunt ut supremi Ecclesiæ pastores, nisi in aliqua saltem particulari Synodo.

Præterea, si ex particulari aliquo Concilio Stephanus ad Cyprianum rescripserit, si non, quod controversiam noluerit definire, manifestum sit ex eo, quod in suo ad Cyprianum rescripto, eos, qui baptizatos ab hæreticis rebaptizandos esse, postmodum tenerent, & rebaptizarent, non excommunicavit, sed solum excommunicatione dignos esse dixerit, ut patet ex Cypriano in sua ad Pompejum epistola 74. sic loquente: *Dat honorem Deo, qui hæreticorum amicus, & inimicus christianorum, sacerdotes Dei, veritatem Christi & Ecclesiæ unitatem tuentes, abstinendos putat? Unde nihilominus postmodum cum Cypriano communicavit Stephanus, ut asserit S. Augustinus, lib. de unico bapt. cap. 14. Cum ergo, inquit, Stephanus non solum non rebaptizaret hæreticos, verum etiam hoc facientes, vel ut fieret decernentes, excommunicandos esse censeret, sicut aliorum Episcoporum, & ipsius Cypriani littere ostendunt, tamen cum eo Cyprianus in unitatis pace permansit.*

Porro audiendus non est Firmilianus in sua ad Cyprianum epistola, in qua christianæ moderationis & reverentiæ Summo Pontifici debita planè oblitus, adversus Stephanum impotenter invehitur, & exaggerans omnia adquerendam in adversarium invidiam, de intentata excommunicatione velut lata expostulat: nisi tamen quis malit Stephanum severiorem se ostendisse erga Firmilianum & Helenum, aliosque Orientales Episcopos, qui cum illis erant, eos scilicet Episcopali sua communione privando; de qua partiali excommunicatione fortasse intelligi potest Dionysius Alexandrinus, scribens ad Xistum Stephani successorem, & in epistola sua commemorans quod Stephanus a. scribens ad Firmilianum & Helenum, ceteroque illarum partium Episcopos, statuerit non communicandum esse his qui rebaptizant eos, qui ad Ecclesiam ab hæreticis transeunt.

Quidquid sit, Episcopos illos ab unitate corporis abscessos, seu à communione fidelium semotos non fuisse à Stephano, testes sunt Patres secundæ Synodi Antiochenæ in sua synodica ad Dionysium Pontificem epistola, in qua Firmilianum beatæ recordationis virum vocitant, quo nomine hominem à Sede Apostolica excommunicatum minimè decorassent. Testis etiam est Augustinus, lib. de unico bapt. c. 14. cum tantum ait, Stephanum Episcopos illos excommunicandos esse censuisse: sufficienter enim significat eum non ultra minas progressum esse.

R. 2. Falsum esse, quod Episcoporum pluralitas à Stephano disenserit: imò verò plures cum Stephano, quam cum Cypriano fuisse, expressè docet Augustinus, lib. de unico bapt. cap. 14. Stephanus, inquit, baptismum Christi in nullo iterandum esse censebat, & hoc facientibus graviter succensebat Cyprianus autem in hæresi vel schismate baptizatos, tanquam non habentes baptismum Christi, baptizandos in Ecclesia catholica existimabat. Multi cum illo (Stephano) quidam cum isto (Cypriano) etiam sentiebant, utrique cum eis in unitate consistentes. Qui autem dicit, multos cum Stephano, & quosdam cum Cypriano fuisse, longè plures cum Stephano, quam Cypriano fuisse manifestè dicit.

Quantò plures fuerint cum Stephano, quam cum Cypriano, apertè declarat S. Doctor, lib. 3. contra Cresconium, cap. 2. cum ait: Proinde si omnino jam credendum sit, quinquaginta Episcopis Orientalium id esse visum quod septuaginta Afris vel aliquantò etiam pluribus contra tot millia Episcoporum, quibus hic error in toto orbe displicuit, cur non potius, &c. Cyprianus igitur secum habuit centum & viginti Episcopos, cum Stephanus plura millia secum haberet.

At inquit. Si longè maxima pars Episcoporum Stephano consensit, quare tunc finita non est controversia? R. Quia Stephanus, prudenti cœconomia

usus, ne cogeretur abscondere tot Ecclesias, torque Episcopos, inter quos eminebat Cyprianus doctrina, sanctitate, & bonis in Sedem Apostolicam meritis (quippe qui Cornelio ad profligandum Novatianum schisma tantoperè profuerat) spectabilis; atque ut errantibus locum & tempus respiciendi daret, judicavit satis esse, si primum prohiberet, ne quid innovaretur, nisi quod traditum est, & innovantibus excommunicationem comminaretur, postea si in rem Ecclesiæ foret, definitiva sententiam sententiam rebaptizantium ut contrariam traditioni apostolicæ & hæreticæ damnaturus, atque huic errori pertinaciter adherentes excommunicaturus, quod tamen non fecit, vel morte præoccupatus, vel impeditus difficultate temporum, aut aliquam aliam ob causam.

Dices. Illa de hæreticorum baptismo controversia tunc finita non est; quia finiri non potuit, nisi in generali totius orbis christiani Concilio, quod tunc temporis convocari non poterat. R. hoc esse falsum: nam si opus fuit generali Concilio ad finiendam illam controversiam, vel opus fuit ob defectum sufficientis authoritatis ad finiendam illam extra Concilium generale, vel opus fuit ob difficultatem & obscuritatem quæstionis: ita ut extra Concilium generale non posset discuti, quantum oportebat ad eam finali iudicio terminandam. Neutrum dici potest.

Non primum: nam quod datur in Ecclesia extra Concilium generale authoritas fidei controversias dirimendi suprema & infallibilis, invicta probatur vel ex eo solo, quod hæreses quamplurimæ finaliter proscriptæ fuerint sine Concilio generali. Non etiam secundum: nam ad finiendam illam de hæreticorum baptismo controversiam sufficere potuit consensu & perpetua consuetudo particularis Ecclesiæ Romanæ in accipiendo hæreticorum baptismo, præsertim cum eadem esset partis orbis christiani maximæ consuetudo. Et verò propter illam & quidem solam particularis Ecclesiæ Romanæ consuetudinem, omnium aliarum penè Ecclesiarum consuetudine firmatam, rebaptizantium error finaliter tandem condemnatus est.

Dices. S. Augustinus duo docet. 1. Controversiam illam finitam non esse, nisi in plenario totius orbis Concilio: nam sic loquitur lib. 1. de bapt. c. 7. *Quæstionis hujus obscuritas prioribus Ecclesiæ temporibus ante schisma Donati magnos viros & magna charitate præditos, patres episcopos ita inter se compulsi salva pace disceptare atque fluctuare, ut diu Conciliorum in suis quibusque regionibus diversa statuta mutaverint, donec plenario totius orbis Concilio, quod saluberrimè sentiebatur, etiam remotis dubitationibus firmaretur.* 2. Controversiam illam non nisi per plenarium totius orbis Concilium potuisse finiri: nam lib. 2. de bapt. cap. 18. sic ait: *Restat ut de baptismo piò credamus, quod universa Ecclesia à sacrilegio schismatis remota custodit: in qua tamen si aliud alii, & aliud alii adhuc de ista quæstione salva pace sentirent, donec universali Concilio unum aliquid eliquatum sincerumque placuisset, humane infirmitatis errorem cooperiret charitatis unitas.*

Ad primum. R. 1. Dato quod controversia illa finita non fuerit, nisi in plenario totius orbis Concilio, inde minimè sequi, quod extra illud finiri non potuerit; sicut extra illud finitæ sunt aliæ controversiæ non minùs obscuræ, qualis v. gr. postea fuit Pelagianorum cum Catholicis controversia de peccato originali, & necessitate interioris gratiæ ad omnes & singulos actus salutare, quam tamen controversiam non modò finiri potuisse, sed etiam finitam fuisse sine plenario totius orbis concilio, contra Pelagianos ad illud provocantes, illudque postulantem Augustinus ipse contendit lib. 4. contra duas epist. Pelagian. cap. 12. ubi his in eos verbis invehitur: *Istorum superbia... hanc etiam gloriam captare intelligitur, ut propter illos Orientis & Occidentis Synodus congregetur. Orbem quippe catholicum, quoniam Domino eis resistente, pervertere nequeunt, saltem commovere conantur, cum potius vigilantia & diligentia pastoralis, post factum illis competens sufficientique iudicium,*

dicium, ubicumque isti lupi apparuerint, conterendi sint, &c. At si potuit competens sufficiensque iudicium fieri Pelagianis Concilio generali, quidni etiam potuit & rebaptizantibus, qui solius antiquae consuetudinis robore & vinci poterant, & tandem victi sunt?

R. 2. Augustino Hieronymum aperte contradicere in dialogo adversus Luciferianos, ubi sic loquitur; *Beatus Cyprianus... hereticorum baptismum reprobandus, ad Stephanum tunc Romae urbis Episcopum... super hac re Africanam Synodum direxit: sed conatus ejus frustra fuit. Denique illi ipsi Episcopi, qui rebaptizandos hereticos cum eo statuerant, ad antiquam consuetudinem revoluti, novum emisere decretum, Tum continuo illos sic loquentes inducit: Quid facimus? ita & nobis majores nostri, & illis sui tradidere majores. Novum autem hoc decretum vel ante, vel saltem non multo post B. Cypriani mortem emisere, ut facile intelligitur.*

Quod si quis velit Hieronymum loqui tantum de Africanis Episcopis, pro Orientalibus testem appellabimus ipsum Augustinum, lib. 3. contra Cresconium, cap. 2. ubi sic alloquitur Donatistas: *Majores vestri (primi Donatistae) quibus tale testimonium perhibuistis, quod ab Orientalium propterea communione discesserint, quia illi suum iudicium respicerent, quo eis placuerat de ista baptismi questione Cypriano atque illi Africano Concilio consentire oportere, contra Cyprianum fecerunt. Primi autem Donatistae longo tempore vixerunt ante Nicaenum Concilium, quod fuit primum generale totius orbis Concilium: neque enim tale fuit Arelatense I. Nam nec ad illud Episcopi ex toto orbe convocati fuerunt, neque in eo per se aut legatos suos Romanus Pontifex praesedit. Unde ad summum vocari potest plenarium Occidentis Concilium,*

Africani igitur & Orientales Episcopi, Cyprianum errantem secuti, cum multo ante Nicaenam Synodum errorem suum deposuerint, sine plenario totius orbis Concilio ad antiquam non rebaptizandi hereticos consuetudinem revoluti sunt. Illis autem ad antiquam illam consuetudinem revolutis, quid circa baptismum, ab hereticis forma debita collatum, controversiae vel dubitationis aut superfluit, aut superesse potuit in Ecclesia catholica?

Omnis igitur controversia, omnisque dubitatio circa baptismum, ab hereticis debita forma collatum, in Ecclesia catholica sublata est sine plenario totius orbis Concilio. Neque hic obesse nobis potest Concilii Arelatenfis I. canon. 8. quo prohibetur ne rebaptizentur ii, qui apud hereticos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti baptizati fuerunt; quia hic canon editus est contra Donatistas, qui facto schismate, controversiam in Ecclesia catholica jam dudum extinctam suscitabant, & baptizatos extra Ecclesiam iterum esse baptizandos contendeabant, atque ita, cum crederent veram Ecclesiam de toto orbe perisse, & in sola parte Donati remansisse, rebaptizabant eos, qui ab Ecclesia catholica ad illos transfugebant.

Ad secundum R. hoc est falsum: cum enim dicit S. Augustinus, *Si aliud alii, & aliud alii adhuc de ista questione, salva pace, sentirent, donec universali Concilio unum aliquid eliquatum sincerumque placuisset*, loquitur tantum hypothetice, hoc est, in ea tantum suppositione, in qua veritas catholica non eliquaretur ante Concilium generale; sive potuerit eliquari sine illo & ante illud, sive non potuerit, de quo hic sollicitus non est; sive eliquata fuerit sine illo & ante illud, ut nos tenemus, sive non fuerit, ut videtur tenuisse S. Doctor.

Bonitas nostrae responsionis patet ex eo, quod ad scopum S. Doctoris sufficiat eum loqui in tali suppositione; vult enim tantum duo in Donatistis reprehendere, videlicet quod & de baptismis hereticorum disceptando non servarent pacem, sed unitatem scinderent, separando se ab iis, qui illius baptismi validitatem defendebant, & hanc validitatem pergerent im-

pugnare, etiam post plenarium totius orbis Concilium, hoc est, post Nicaenam Synodum, canone 19. recipientem baptismum ab hereticis forma debita collatum; quorum primum non fecit, secundum vero non fecisset Cyprianus, cujus tamen exemplo regere se nitebantur Donatistae.

Dices, S. Augustinus, lib. 4. contra duas epist. Pelag. cap. ult. docet aliquas saltem fidei controversias finiri non posse sine Concilio generali. *Aut vero*, inquit, *congregatione Synodi (generalis) opus erat, ut aperta perniciēs damnaretur? quasi nulla haeresis aliquando nisi Synodi (generalis) congregatione damnata sit: cum potius rarissime inveniantur, propter quas damnandas necessitas talis extiterit.* R. S. Doctorem loqui non de necessitate absoluta, & proprie dicta, contra quam hic pugnamus, sed tantum de necessitate secundum quid & improprie dicta, fundata in magna aliqua difficultate haereseos progressum, & fidei everisionem impediendi, vitandi vel extinguendi magnum aliquod schisma, novitatis defensores & patronos opprimendi extra Concilium generale.

Bonitas responsionis patet ex eo, quod per rarissimas haereseis, propter quas damnandas necessitatem congregandi Synodum generalem extitisse dicit, intelligat Arianam & Macedonianam. Quis autem negat has haereseis tam potius finaliter damnari sine generali Concilio, quam potuit damnari & re ipsa damnata est Pelagiana haeresis, quae & ab ingeniosis auctoribus accuratissime defensa fuit, & patronos habuit Episcopos non paucos, ob doctrinam & apparentem morum sanctimoniam minime contendendos, & tam profundi fuit examinis, quam Ariana haeresis, quantumvis evidentiam ejus exaggeret S. Doctor.

Porro quandonam hac secunda necessitate necessarium sit Concilium generale, summi imprimis Pontificis est judicare (cujus utpote Ecclesiae rectoris & moderatoris universalis munus est bono Ecclesiae providere) non novatorum, qui Concilia generalia petunt, non ut lites tandem aliquando, sed ut nunquam finiantur. *Hanc gloriam*, ut ait S. Doctor *ibid. captant, ut propter illos totius orbis Synodus congregetur, & quoniam, Domino eis resistente, orbem catholicum pervertere nequeunt, saltem, commovere conantur.*

DISPUTATIO IX.

De Judice Controversiarum.

ARTICULUS I.

Utrum detur in Ecclesia iudex controversiarum fidei, & qualis.

RESPONSIO I.

Datur in Ecclesia aliquis iudex controversiarum in materia fidei. Est de fide.

Prob. Christus Ecclesiae suae (supple semper visibili) contulit media omnia ad ejus conservationem necessaria: quod enim Christus voluit Ecclesiam suam esse perpetuam, & tamen aliquid ei ad hanc perpetuitatem necessarium denegavit, sine blasphemia asseri non potest. Atqui iudex controversiarum in materia fidei est medium necessarium ad conservationem verae Christi Ecclesiae. Ergo, &c.

Prob. min. Nam vera Christi Ecclesia stare non test sine unitate fidei, ut constat ex dictis suo loco de notis & characteribus verae Christi Ecclesiae. Unitas autem fidei conservari non potest sine iudice controversiarum in materia fidei: cum enim identidem etiam graves in materia fidei suscitantur controversiae, vel ob rerum obscuritatem, vel ob demonum aut hominum malitiam, sine iudice, cujus iudicio omnes possint & debeant acquiescere, certo certius membra Ecclesiae in diversas distraherentur.